ساختمان دادهها و الگوریتمها (۴۰۲۵۴) دانشگاه صنعتی شریف مدرس: مهدی صفرنژاد

مرتبسازی، روابط بازگشتی و دادهساختارهای پایه

سؤالات را با دقت بخوانید و روی همه آنها وقت بگذارید. تمرینهای تئوری تحویل گرفته نمی شوند اما از آنها سؤالات کوییز مشخص می شود، بنابراین روی سؤالات به خوبی فکر کنید و در کلاسهای حل تمرین مربوطه شرکت کنید.

سؤال ۱. در یک آرایه، یک نابهجایی برابر یک جفت جایگاه است که عدد داخل جایگاه اولی بزرگتر از عدد داخل جایگاه دومی باشد. برای مثال در یک آرایه مرتبشده برعکس این تعداد برابر $\binom{n}{2}$ است.

- آ. ثابت کنید اگر تعداد نابهجایی های یک آرایه d باشد و الگوریتم insertion sort را روی آن اجرا کنیم با مرتبه زمانی O(n+d)
- ب. فرض کنید یک آرایه نامرتب به ما داده اند به طوری که هر کس با جایگاه اصلی آن حداکثر ۱۰ جایگاه فاصله دارد. برای مثال عدد کمینه حداکثر در اندیس ۱۰ است. (آرایه از اندیس صفر شروع می شود.) با ارائه روش مناسب برای مرتب مرتب کار در مرتبه زمانی O(n) ممکن است.

پاسخ:

در Insertion sort یک حلقه n تایی داریم و به ازای هر اندیس به اندازه تعداد اعداد بزرگتر از خودش که قبل از او ظاهر شدهاند پیمایش میکنیم که این تعداد دقیقا برابر نابه جایی هایی است که این اندیس می سازد. پس در مجموع به ازای هر اندیس این مقادیر را اگر جمع کنیم به ما مجموع تعداد نابه جایی ها را می دهد.

حالا برای بخش دوم ثابت میکنیم تعداد نابهجایی های دنبالهای با این شرط O(n) است. برای اینکار صرفا کافیست بگوییم اگر عددی مثل a>b قبل از a ظاهر شده باشد. a>b چرا که در غیر اینصورت یکی از a یا a با جایگاه اصلی شان بیش از a>b دارند. بنابراین تعداد نابهجایی ها حداکثر a>0 است و طبق بخش الف با اجرای مرتبسازی درجی الگوریتمی از O(n+20n)=O(n) داریم.

O(n+k) سؤال ۲. الگوریتمی را توصیف کنید که روی n عنصر از ۱ تا k که به عنوان ورودی دریافت میکند، پیش پردازشی از O(1) پاسخ انجام می دهد و سپس می تواند هر پرسش مربوط به اینکه چه تعداد از این n عنصر در بازه [a,b] قرار می گیرند را در O(1) پاسخ دهد.

پاسخ:

برای این سوال سه آرایه A,B,C را نگه می داریم که در آن:

اریه A شامل n عضو است و A[i] عدد i ام ورودی را نگه می دارد. A

۲.آرایه B شامل k عضو است و B[i] مشخص می کند که عدد i چند بار در ورودی تکرار می شود (برای پر کردن این آرایه همانند counting sort عمل می کنیم و در O(n) انجام شدنی است).

و مقدار .B[i]+C[i-1] (i فانه i تا خانه i تا خانه i برابر است با رمقدار تجمعی آرایه i تا خانه i عضو است و i برابر است با رمقدار تجمعی آرایه i برابر است با i برابر است با رمقدار تجمعی آرایه i برابر است با رمقدار i برابر اس

در نهایت جواب هر کوئری در O(1) را رابطه O(1) بدست می آید.

سؤال ٣. داده ساختاری طراحی کنید که اعمال زیر را به صورت بهینه انجام دهد:

آ. یک عدد را به انتهای لیست اضافه کند.

ب. یک عدد را از انتهای لیست کم کند.

k عنصر انتهایی لیست را قرینه کند که k برای داده ساختار همیشه یک عدد ثابت است (در عمل نتیجه مثل این است که k عنصر را به ترتیب بخواند و روی هم بریزد، سپس آنها را وارونه کند و سپس به لیست برگرداند.)

ت. عناصر را به ترتیبی که در لیست قرار دارند چاپ کند.

پاسخ:

یک لیست پیوندی دوطرفه (به صورتی که هر node در لیست، قبلی و بعدی خود را نگه می دارد.) و یک پشته در نظر می گیریم. برای درج یک عدد به لینکدلیست، عدد را به آخرین node اضافه می کنیم و اولین node را حذف کرده و مقدارش را در پشته node می کنیم.

برای حذف عدد، node نهایی در لیست را حذف میکنیم، سپس از پشته pop میکنیم و عدد خروجی را در ابتدای لینکدلیست قرار میدهیم.

برای وارونه کردن جایگاه k عنصر نهایی لیست، کافی است تا مقادیر next و previous مربوط به هر node را با همدیگر جابجا کنیم تا لیستپیوندیمان وارونه شود.

همچنین برای چاپ عناصر به ترتیب، میتوان با تعریف یک پشته کمکی، هر عنصر از پشته اول را ابتدا pop کرده و سپس در پشته کمکی push کنیم تا پشتهای با ترتیب عکس داشته باشیم، سپس همین روند را دوباره تکرار کرده و اعداد را به پشته اول برگردانیم، با این تفاوت که این بار هر عددی که از پشته کمکی pop می شود، قبل از برگشتن به پشته اول، چاپ نیز خواهد شد. سپس با شروع از ابتدای لیست پیوندی و پیمایش آن می توان عناصر را به ترتیبی که در لیست هستند در خروجی نوشت.

سؤال ۴. داده ساختاری طراحی کنید که بتواند اعمال Pop ، Push و PindMin (یافتن و برگرداندن کوچکترین عنصر) را در $O(n\log n)$ انجام دهد. سپس با فرض اینکه می دانیم نمی توان یک آرایه را در حالت کلی در بهتر از $O(n\log n)$ مرتب کرد، ثابت کنید اگر این داده ساختار بخواهد عمل $O(n\log n)$ را هم پشتیبانی کند، نمی تواند آن را هم در مرتبه $O(n\log n)$ انجام دهد.

پاسخ: دو پشته در نظر بگیرید. در پشته اول به صورت معمولی از push و pop استفاده میکنیم. در پشته دوم، عمل push را تنها در صورتی انجام میدهیم که عنصر در حال درج، از عنصر بالای پشته کوچکتر باشد. همچنین هنگام صدا زدهشدن دستور pop اگر عنصر بالای پشته اول، برابر با عنصر بالای پشته دوم (که همواره مینیموم فعلی اعداد موجود میباشد) بود، در پشته دوم هم pop انجام میدهیم و در غیر این صورت فقط عدد بالای پشته اول pop می شود. در رابطه با حذف عنصر در مرتبه زمانی ثابت، به این موضوع توجه کنید که در صورت امکان این امر، می توان با درج همه عناصر یک آرایه در این داده ساختار و اجرای DeleteMin تا زمانی که داده ساختار خالی شود، آرایه را در زمان خطی مرتب کرد که این کار غیرممکن می باشد!

سؤال 0. نفر قصد دارند تا به یک اتاق وارد شده و پس از مدتی از آن خارج شوند. هر نفر i در زمان a_i وارد اتاق شده و در زمان b_i نفر قصد دارند تا به یک اتاق وارد شده و پس از مدتی از آن خارج میشود. (به ازای هر i میدانیم که $b_i > a_i$ میباشد) و همه a_i ها متمایز هستند. در ابتدای روز چراغ های اتاق خاموش اند و اولین نفری که وارد اتاق میشود آن ها را روشن میکند. به منظور صرفهجویی در مصرف برق اگر نفر i ام،اتاق را ترک کند ولی کسی در اتاق نباشد، باید زمان ترک اتاق چراغها را خاموش کند. الگوریتمی از مرتبه زمانی $O(n \log n)$ ارائه دهید که تعداد دفعات روشن شدن چراغها را به دست بیاورد.

پاسخ: فرض کنید که لیست L شامل زمان های ورود و خروج را داریم (یک لیست شامل L عنصر). ابتدا این لیست را به کمک یکی از الگوریتم های مرتبسازی (به طور مثال مرتبسازی ادغامی) به صورت ادغامی مرتب می کنیم. حال دو متغیر cntLight و cntLight را به منظور نگه داری تعداد افراد داخل اتاق و تعداد بار های خاموش/روشن شدن چراغ های اتاق تعریف می کنیم. حال با پیمایش لیست L اگر به زمان L برسیم ابتدا متغیر cntPeople را بررسی کرده، اگر برابر صفر بود متغیر L واحد افزایش می دهیم. اگر به L رسیدیم، یک واحد از cntPeople کم افزایش می دهیم. اگر به L رسیدیم، یک واحد از L دمیکنیم. پس از تمام شدن پیمایش لیست، مقدار cntLight را به عنوان خواسته مساله ارائه می کنیم. چون پیمایش لیست از L و سورت لیست از L سست، زمان کلی الگوریتم L الگوریتم خواهد بود.

سؤال ۶. برای هر یک از موارد زیر، الگوریتم مرتب سازی مناسب (از بین مرتب سازی انتخابی ، مرتب سازی درجی یا مرتب سازی ادخامی) را انتخاب کنید و انتخاب خود را توجیه کنید.

- $D.get_at(i)$.ند یک داده ساختار D به شما داده می شود و از دو عملیات توالی استاندارد پشتیبانی می کند: $D.get_at(i)$. در بدترین حالت از مرتبه $\Theta(n \log n)$ است. الگوریتمی برای $D.set_at(i,x)$ و $O(n \log n)$ است. الگوریتمی برای مرتب سازی داده های $O(n \log n)$ به صورت درجا (in-place) انتخاب کنید.
- ب. فرض کنید آرایه مرتب شده A شامل n عدد صحیح است که هر یک از آنها در یک کلمه ماشین قرار می گیرد. حال فرض کنید شخصی تعدادی جابه جایی از مرتبه loglogn بین جفت آیتم های مجاور در A انجام می دهد تا A دیگر مرتب شده نباشد. الگوریتمی را برای مرتب سازی مجدد اعداد صحیح در A انتخاب کنید.

پاسخ: قسمت الف به الگوریتم مرتب سازی درجا نیاز دارد ، بنابراین نمی توانیم مرتب سازی ادغامی را انتخاب کنیم، زیرا مرتب سازی ادغامی درجا نیست. مرتب سازی درجی $O(n^2)$ تا عمل get_at و get_at انجام می دهد، بنابراین با این ساختار داده $O(n^3.logn)$ زمان می برد.

از طرفی مرتب سازی انتخابی $O(n^2)$ عمل $O(n^2)$ عمل $O(n^2)$ عمل با این ساختار داده، حداکثر $O(n^2,logn)$ زمان می برد و ما مرتب سازی انتخابی را قبول میکنیم.

 سؤال ۷. مواردی وجود دارد که از ما خواسته می شود داده هایی را که تقریبا مرتب شده اند مرتب کنیم. در یک آرایه $k \ll n$ شده هیچ عنصری بیشتر از k از موقعیت آن در آرایه مرتب شده فاصله ندارد. در سوالات زیر، k یک آرایه $k \ll n$ است:

- آ. زمان اجرای Insertion–Sort و Merge–Sort و Merge–Sort چگونه است؟ u زمان اجرای Bubble–Sort در u چقدر است (به شبه کد زیر مراجعه کنید)؟
- Bubble-Sort(A)

 sorted ← false

 while sorted = false

 sorted ← true

 for i ← 1 to length[A] -1

 if A[i] > A[i + 1]

 swap A[i] and A[i + 1]

 sorted ← false

A[i] > A[j] و i < j مرتب سازی درجی: O(kn). یک "وارونگی" را در A به عنوان یک جفت O(kn) تعریف کنید که O(kn). یک "وارونگی وجود دارد. بنابراین زمان است. اگر هر عنصر در O(kn) فاصله از موقعیت درست خود قرار داشته باشد، حداکثر O(kn) وارونگی وجود دارد. بنابراین زمان اجرا برای مرتب سازی درجی O(kn) = O(kn) است، که O(kn) = O(kn) تعداد وارونگی ها در A است. دلیل این است که O(kn) = O(kn) این است که در مرتب سازی درجی به آن نیاز داریم. برای حلقه داخلی الگوریتم، هر عنصر O(kn) = O(kn) چند برابر O(kn) = O(kn) تعداد عناصر O(kn) = O(kn) است که در مرتب سازی درجی به آن نیاز داریم. برای حلقه داخلی الگوریتم، هر عنصر O(kn) = O(kn) تعداد عناصر O(kn) = O(kn)

$$number of shifting operations needed = \sum_{i=1}^{n} l_i$$
 (1)

$$=\sum_{i=1}^{n}\left|\left\{(j,i)|(j,i)\,is\,an\,inversion\,in\,A,\forall j\right\}\right| \tag{Y}$$

$$= total\ number\ of\ inversions\ in\ A \tag{\ref{T}}$$

اکنون حلقه خارجی الگوریتم مرتب سازی درجی را در نظر بگیرید. n بار تکرار می شود زیرا اندیس در طول آرایه حرکت می کند و مستقل از تعداد وارونگی است. بنابراین کل زمان اجرای مرتب سازی درجی O(I+n) = O(kn) است.

 $T(n) = 2T(n/2) + \Theta(n)$. همان تابع بازگشتی . $\Theta(nlogn)$. همان تابع بازگشتی ادغامی:

برای بخش دوم سوال ایده الگوریتم مرتب سازی حبابی این است که از چپ شروع کنید، موارد مجاور را مقایسه کنید و مورد بزرگتر را به سمت راست "حباب بزنید" تا زمانی که همه موارد به موقعیت مناسب خود برسند. از بخش قبل، ما می دانیم که حداکثر O(kn) وارونگی وجود دارد. پس از هر عملیات جابه جایی در خط ۶ ، تعداد وارونگی یکی کاهش می یابد. بنابراین خط ۶ حداکثر در زمان O(kn) اجرا می شود ، که گلوگاه زمان اجرا است.

سؤال ۸. الگوریتم مرتب سازی پایدار الگوریتمی است که در آن عناصر با ارزش مساوی در آرایه خروجی (مرتب شده) به همان ترتیب در آرایه ورودی ظاهر می شوند. کدام یک از Merge-Sort ، Insertion-Sort و Bubble-Sort پایدار هستند؟

پاسخ: مرتب سازی درجی: پایدار. ما می توانیم آن را با استفاده از متغیر حلقه زیر ثابت کنیم: در ابتدای هر عمل در حلقه for اگر A[a] و متمایز باشد ، پس A[a] قبل از A[b] در آرایه اولیه ظاهر می شود.

مرتب سازی ادغامی: پایدار. می توانیم آن را با استقرا ثابت کنیم.

حالت پایه: وقتی Merge-Sort را با اندیس p و r فراخوانی می کنیم به طوری که $p \geq r$ بنابراین (p = r) ، همان آرایه را برمی گردانیم. بنابراین فراخوانی Merge-Sort بر روی یک آرایه با اندازه یک ، همان آرایه را باز می گرداند که پایدار است.

استقراء: فرض می کنیم که فراخوانی Merge-Sort در یک آرایه با اندازه کمتر از n یک آرایه مرتب شده پایدار را برمی گرداند. سپس نشان می دهیم که اگر Merge-Sort را بر روی یک آرایه با اندازه n فراخوانی کنیم ، یک آرایه مرتب شده پایدار برمی گردانیم. هر فراخوانی Merge-Sort شامل دو فراخوانی به MergeSort در نیم آرایه است و علاوه بر این ، این دو زیر مجموعه را ادغام کرده و برمی گرداند. از آنجا که فرض می کنیم که فراخوانی های Merge-Sort در آرایه های کوچکتر آرایه های مرتب شده پایدار را برمی گرداند. از آنجا که فرض n کنیم که مرحله ادغام در دو آرایه مرتب شده با ثبات یک آرایه پایدار را برمی گرداند. شده پایدار را برمی گرداند ، ما فقط باید نشان دهیم که مرحله ادغام در دو آرایه مرتب شده با ثبات یک آرایه پایدار را برمی گرداند . در آرایه اولیه ، به f(i) < f(j) در آرایه جدید نیاز داریم ، جایی که f تابعی است که موقعیت های جدید را در آرایه مرتب شده می دهد. اگر i و i در نیمی از فراخوانی Merge-Sort قرار بگیرند ، پس می دانیم که i در زیر آرایه چپ و i در زیر آرایه راست از i i قرار دارد. در مرحله ادغام ، عناصر را از زیر آرایه چپ می گیریم در حالی که کمتر یا مساوی عنصر زیر آرایه راست است (خط ۱۳). بنابراین ، ما عنصر i را قبل از گرفتن عناصر i و f(i) < f(j) ، ادعایی که سعی در اثبات آن داریم، می گیریم.

مرتب سازی حبابی: پایدار. اثبات اصلی از طریق استقراء است. نکته کلیدی این است که عناصر با ارزش مساوی عوض نمی شوند (خط ۵ در شبه کد در مسئله قبل (ب)). $T(1) = \Theta(1)$ سؤال ۹. روابط بازگشتی زیر را تحلیل کنید. فرض کنید

 $T(n) = 3 \cdot T(n/\sqrt{2}) + O(n^4)$.

اسخ:

 $T(n) = 4 \cdot T(n/2) + n^2 \sqrt{n}$...

پاسخ:

ب. از مورد ۳ قضیه اصلی استفاده می کنیم، زیرا $n^{\log_b a} = n^{\log_2 4} = n^2$ و $n^2 = n^2$ و $n^{\log_b a} = n^{\log_2 4}$. می توانیم $n^{\log_b a} = n^{\log_2 4} = n^2$ می توانیم تأیید کنیم که خنیم. علاوه بر این اگر $n^{\log_b a} = n^{\log_2 4} = n^2$ باشد، می توانیم تأیید کنیم که $n^{\log_b a} = n^{\log_2 4} = n^2$ بنابراین شرایط مورد ۳ در نظر گرفته شده است و نتیجه می گیریم که $n^{\log_b a} = n^{\log_2 4} = n^2$ بنابراین شرایط مورد ۳ در نظر گرفته شده است و نتیجه می گیریم که $n^{\log_b a} = n^{\log_b a} = n^2$

 $T(n) = 14 \cdot T(n/3) + n^2 \ln n$...

پاسخ:

 $f(n) = n^2 ln \, n = n$ بدست می آید و a = 14, b = 3 و a = 14, b = 3 بدست می آید و a = 14, b = 3 بدست می آید و $O(n^{\log_3 14 - \epsilon})$

$$\frac{n^2 ln \, n}{n^{\log_3 14}} = \frac{ln \, n}{n^{\log_3 \frac{14}{9}}} = O(n^{-\epsilon})$$

 $T(n) = \Theta(n^{\log_3 14})$ بنابراین ، با مورد ۱ قضیه اصلی داریم:

 $T(n) = 161^2 . T(\sqrt[161]{n}) + 161.(\log n)^2$ ت.

اسخ:

ت. $G(k)=161^2.$ $G(k/161)+161k^2$ پس G(k)=T(n) . از آنجا که $k=n^2$. ت. $k=n^2$. از آنجا که $G(k)=G(k)=G(k^2\log k)$ است. توسط قضیه اساسی (مورد ۲) نتیجه $G(k)=G(k^2\log k)$ است.

 $T(n) = G(k) = \Theta(k^2 \log k) = \Theta(\log^2 n \log \log n)$ بنابراین

 $T(n) = T(\lfloor \sqrt[4]{n} \rfloor) + T(\lceil \sqrt{n} \rceil) + \log n$. .

پاسخ:

ث. عملگرهای کف/سقف را نادیده میگیریم (با آنها به عنوان اعداد صحیح برخورد کنید). سپس ، با جایگزینی $m=\log n$ را بدست می آوریم. با استفاده از $T(2^m)=T(2^{m/4})+T(2^{m/2})+m$ را بدست می آوریم. با استفاده از درخت S(m)=S(m/4)+S(m/2)+m می شود که پاسخ آن با استفاده از درخت بازگشتی S(m)=S(m)=S(m)=S(m) می شود، بنابراین ، S(m)=S(m)=S(m)=S(m)=S(m)

$$T(n) = 3 \cdot T(n/3 + 5) + n/2$$
 پاسخ:

ج. سوال را با حدس و بررسی حل می کنیم. با استقرا ، T(n) یک تابع یکنواخت در حال افزایش است. بنابراین ، $T(n) = \Omega(nlogn)$ ، با استفاده از مورد ۲ قضیه اصلی ، ما $T(n/3) \leq T(n/3+5)$ برای حد پایین، از آنجا که $T(n/3) \leq T(n/3+5)$ ، با استفاده از مورد ۲ قضیه اصلی ، می توانیم T(n) = O(nlogn) را نشان دهیم.

T(n) < d1nlogn برای پایه استقرا $30 \leq m \leq 30$ ، می توانیم $m \leq 30$ را به اندازه کافی بزرگ انتخاب کنیم به طوری که $m \leq 30$ ، داریم برای مرحله استقرا ، برای همه $m < m \leq 30$ فرض کنید که $m \leq m \leq m \leq m$. سپس برای $m \leq m \leq m \leq m \leq m$ ، داریم برای مرحله استقرا ، برای همه $m \leq m \leq m \leq m \leq m \leq m$ ، بس:

$$T(n) = 3T(n/3 + 5) + n/2 \tag{f}$$

$$<3T(n-15)+n/2\tag{2}$$

$$< 3(3T((n-15)/3+5) + (n-15)/2) + n/2$$
 (9)

$$<9T(n/3) + 3(n-15)/2 + n/2$$
 (V)

$$<9d_1(n/3)log(n/3) + 2n - 45/2$$
 (A)

$$< 3d_1 n \log(n/3) + 2n - 45/2$$
 (4)

$$< 3d_1 n \log n$$
 (1.)

آخرین خط برای $1 \geq n$ و $2/3\log 3$ و $n \geq 1$ صادق است. بنابراین ما می توانیم با استقرا اثبات کنیم که برای $T(n) = O(n\log n)$ ، میه $n = c = max\{d_1, 3d_1, 2/\log 3\}$ که $T(n) < cn\log n$ همه $T(n) = O(n\log n)$

سؤال ۱۰. با داشتن پشته ای که یک کاراکتر را در هر گره ذخیره میکند، الگوریتمی از مرتبه زمانی خطی (با فرض زمان ثابت برای push ، pop و size) طراحی کنید که بررسی میکند آیا کاراکترها یک palindrome را تشکیل می دهند یا خیر. ممکن است از یک پشته دوم استفاده کنید ، اما از هیچ داده ساختار دیگری استفاده نکنید. نیازی به حفظ ورودی ندارید.

پاسخ: ابتدا عناصر n//2 اول را پوش می کنیم و آنها را به پشته دوم پوش می کنیم. اگر n فرد باشد ، عنصر بعدی (عنصر وسط) را بدون استفاده بیشتر از آن اضافه می کنیم. سپس به طور همزمان از هر دو دسته پاپ می کنیم و بررسی می کنیم که آیا این عناصر کسان هستند:

```
def buildStack(word):
       stack = []
       for i in range(len(word)): stack.append(word[i])
       return stack
   def isPalindrome(stack):
       stack2 = []
       n = len(stack)
       for i in range(n//2):
           stack2.append(stack.pop())
      if n%2==1: stack.pop()
      for i in range (n//2):
           front = stack.pop()
13
           back = stack2.pop()
           if not front == back: return False
       return True
```

زمان اجرا: هر دو حلقه for دارای O(n) تکرار و تعداد ثابتی عملیات زمان ثابت در هر تکرار دارد. تمام عملیات دیگر O(1) زمان می برد. به طور کلی الگوریتم در زمان O(n) اجرا می شود.

صحت: فرض کنید که stack در ابتدا شامل: word[0],...,word[n-1] باشد. الگوریتم ابتدا آخرین n//2 عنصر را ظاهر می کند و آنها را به n پوش می کند (و سپس اگر n فرد باشد عنصر بعدی را پوش می کند).

word[n-1],...,word[n-n//2] شامل کلمات stack با فرن word[0],...,word[n//2-1] شامل کلمات word[n-1],...,word[n-1] به ازای word[n-i-1] به ازای word[i] به ازای word[i

موفق باشيد